

שאל' אביך ויגידך

זמני השבת (ת"א):

כניסת השבת: 16:29

יציאת השבת: 17:28

כ"ט חשוון תשע"ד

גיליון מס' 140

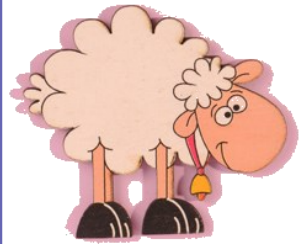
שאלות ותשובות על פרשת תולדות

מאת ר' עזרא מרום

עונג שבת

"וַיֶּאֱהָב יַצְחָק אֶת עֵשָׂו, כִּי צִיד בְּפִיו; וְרַבְּקָה, אֵהָבֶת אֶת יַעֲקֹב." (כה-כח)

יצחק היה עולה תמימה, תמיד מובדל ומופרש מן העולם, ולא העלה כלל על דעתו, כי אפשר להערים ולרמות. לפיכך כאשר שאל אותו עשו: "היאך מעשרין את המלח ואת התבן" -

סבור היה, כי באמת ובלב תמים שואל

זאת עשו ומשום כך רחש לו אהבה יתירה.

אבל רבקה הרי נולדה במחציתם של רמאים; אחיה היה לבן הארמי, וכבר הכירה היטב את טיב העולם, שאפשר לשאול שאלות כמדקדק במצוות ולהיות בעת ובעונה אחת עשו הרשע... לפיכך אהבה את יעקב, אשר בו הכירה את האמת לאמיתה...

מעינה של תורה

מזל טוב! מזל טוב!
לרועי ונועה כהן, להולדת הבן הבכור.
שתזכו לגדלו ברוב נחת.

1. "אברהם הוליד את יצחק" - מנה חמישה אירועים דומים שקרו לאברהם וליצחק.
 - א. שניהם נישאו לנשים ממשפחתם.
 - ב. נשותיהם היו עקרות.
 - ג. לשניהם היו 2 בנים, אחד צדיק ואחד רשע.
 - ד. שניהם חפרו בארות.
 - ה. כל אחד מהם אמר ששאלו היא אחותו.
2. רבקה היתה מפדן ארם. מה משמעות שם זה?
 - א. פדן = צמד, זוג. המקום נקרא כך כי היו 2 ארם: ארם נהריים וארם צובא.
 - ב. פדן = שדה.
3. "ויתרוצצו הבנים בקרבה". ציין 2 פירושים לכך.
 - א. מלשון ריצה; התינוק רץ ומפרכס לצאת.
 - ב. מלשון ניצים, רבים זה עם זה.
4. יעקב ועשו היו תאומים. איזה זוג תאומים נוסף מוזכר בתורה? פרץ זרח, בני תמר ויהודה.
5. רבקה אומרת ליעקב: "עלי קללתך בני". א. מי אמר למי בתורה: "עלי היו כולנה"?
 - ב. מה רמוז במילה: "עלי"?
 - א. יעקב אמר לבניו (מ"ב 36).
 - ב. רמז לצרות שנגרמו ליעקב ע"י האישים עשיו, לבן, יוסף - ראשי תיבות עלי!
6. על מי נאמר בתנ"ך:
 - א. "וישקף בעד החלון?"
 - ב. "בעד לחלון נשקפה?"
 - א. אבימלך. ב. אם סיסרא.
7. על מי נאמר בתורה שמצאו:
 - א. באר מים? ב. באר מים חיים? א. הגר. ב. יצחק.
8. מהם שמות הבארות שחפר יצחק?
 - עשק, שיטנה ורחובות.
9. מהם שמות האתרים בישראל שמקורם בפרשתנו:
 - א. שכונה מפורסמת.
 - ב. ערים בישראל.
 - א. מאה שערים.
 - ב. רחובות ובאר שבע.
10. מהם שמות נשותיו של עשיו? יהודית בת בארי, בשמת בת אילון ומחלת בת ישמעאל.
11. "ויהי כי זקן יצחק ותכהינה עיניו". 3 הסיבות לכך לפי רש"י.
 - א. עיניו כהו בגלל העשן שהקטירו נשות עשיו לעבודת כוכבים.
 - ב. מדמעות המלאכים ששבו עליו בעקידה.
 - ג. כדי שיעקב יטול את הברכות.
12. עשיו עונה ליצחק: "הנני". מי עוד השתמש בתורה בביטוי זה? אברהם בעקידה.
13. אילו מילים נרדפות יש בפרשתנו למילים: א. חפרו ב. חרב ג. שנא. א. כרו. ב. תלי. ג. שטם.
14. מי בפרשתנו ביצע את הפעולות הבאות: א. כרה. ב. סתם. ג. שטם.
 - א. יצחק כרה (=חפר) בארות.
 - ב. פלישתים סתמו את הבארות.
 - ג. עשו שטם (שנא) את יעקב.
15. ב-3 דברים שונה יצחק מיתר האבות. מה הם?
 - א. חי יותר מכולם. ב. שמו לא השתנה. ג. תולדותיו מסופרים בקיצור יותר.
16. "אברהם הוליד את יצחק". מה שם אימו של אברהם? אמתלאי בת כרנבו (בבא בתרא צ"א).
17. באיזה גיל היה יצחק:
 - א. בעקידה? ב. כשהתחתן? א. נעקד בגיל 37.
 - ב. התחתן בגיל 40.

גיל הנישואין

"ויהי יצחק בן ארבעים שנה בקחתו את רבקה"

שאלת גיל הנישואין היא שאלה מסובכת. **בעצם היינו צריכים לומר לכאורה, שכשם שבכל המצוות אדם מתחייב מגיל בר המצווה, כך גם במצוות הנישואין.** אלא שמצד שני, ודאי שאדם לא יכול להתחתן לפני שהוא מגובש בדעתו ואישיותו, כדי שיוכל לקיים במלוא האחריות את המצווה המרכזית העומדת ביסוד החתונה, **מצוות "ואהבת לרעך כמוך"**, שאמר האר"י הקדוש שעיקר קיומה הוא בין בני הזוג. וכן לא יתכן שאדם יתחתן לפני שהוא מסוגל לפרנס את משפחתו.

ועל כן אמרו חכמים במשנה במסכת אבות (ה, כא): **"בן שמונה עשרה לחופה"**, אך הוסיפו חכמים ואמרו, שבכל אופן לא יעבור אדם את גיל עשרים ללא אשה, ואם עבר – עבירה היא בידו, ואף אמרו שעד גיל עשרים שנה יושב הקב"ה ומצפה לאדם מתי ישא אשה, כיוון שהגיע לגיל עשרים ולא נשא, אומר: תפחנה עצמותיו (קידושין כט, ב).

אבל הוסיפו חכמים ואמרו, שאם הבחור עוסק בתורה בשקידה, ומתיירא לישא אשה שמא טורח הפרנסה יבטל אותו מלימודו, יכול לדחות את הנישואין, וכן ברור כי בחור המתקשה למצוא את בת זוגו, **אין לכופו אותו להתחתן מוקדם עם בחורה שאינה מתאימה לו.** וכן מצינו בדורות האחרונים כמה מגדולי התורה שהתחתנו בסביבות גיל שלושים.

כללו של דבר, ברור מדברי חז"ל שישנה עדיפות להתחתן בגיל צעיר, עוד לפני גיל עשרים. אך יחד עם זה צריך לזכור **ששלוש**

18. מה פירוש המילה "נזיד" בפסוק "ויזד יעקב נזיד"? תבשיל.
19. מה מקור השם באר-שבע? על שם השבועה כשנכרתה ברית על הבאר.
20. "ויחפור באר אחרת ויקרא שמה רחובות". מי בנה עיר בשם רחובות? "מן הארץ ההיא יצא אשור ויבן את נינוה ואת רחובות" (נח, י 11).
21. מהיכן למדים ש: "אין דומה תפילת צדיק בן רשע לתפילת צדיק בן צדיק"? מהפסוק: "ויעתר לו ה'" (כ"ה, 21) (עיין ברש"י).
22. איזו ברכה במוצאי שבת מקורה בפרשתנו? "ויתן לך האלוקים מטל השמים ומשמני הארץ".
23. "ויהי עשו ... איש שדה". מי נקרא "איש האדמה"? "ויחל נח איש האדמה" (ט, 20).
24. "הנה משמני הארץ יהיה מושביך". איזו ארץ מדובר? איטליה של יון. (לפי רש"י מתוך מדרש רבה)
25. קפד ראשו - היא הבאר שיצחק חפר, הוא תיק לנשיאת כל דבר. עשק, שק.
26. קפד זנבו - היא מנשות עשו הרשע, הוא מתמרוקי האשה. בשמת, בשם.

זכות הלימוד בעלון מוקדשת לרפואת:

אברהם צבי בן שמואל הכהן ומינה בת נחמה

להקדשות ולקבלת העלון כל יום רביעי באימייל ניתן לפנות ל: ShealAvicha@gmail.com
לארכיון העלוני: www.pirsuma.com/shal_avicha

וברור שדחיית הנישואים עד סיום הלימודים המקצועיים היא דחייה ארוכה מדאי. אולם נדרשת אחריות מבני הזוג, שידעו להכין תוכנית אחראית, כיצד יתקיימו בעת הלימודים המקצועיים – על ידי לקיחת הלוואות, או עזרה מההורים, או עבודה בצד הלימודים המקצועיים.

ובכן, כבר נאמר בתחילה, ששאלה זו מסובכת וקשה לענות עליה מאחר שהנסיבות משתנות מאדם לאדם. אך היסוד ברור: יש להקדים עד כמה שאפשר את גיל הנישואין, ומרגע שהבחור הגיע לבגרות נפשית ומסוגל להתמודד בהצלחה עם חיי המשפחה ועול הפרנסה – אין לעכב יותר את הנישואין.

פניני הלכה, הרב מלמד

הבית הוא הבסיס העיקרי לחיי הנישואין, ולכן יש לקחת בחשבון עוד כמה שיקולים, כמו הבגרות והבשלות הנפשית והצורך בגיבוש האישיות עוד לפני החתונה על ידי לימוד תורה.

כמו כן אדם שעומד להתחתן צריך לדעת **כי הוא מסוגל לדאוג לקיומה הכלכלי של משפחתו.** וכפי שכתב הרמב"ם (הל' דעות ה, יא): "דרך בעלי דעה – שיקבע לו אדם מלאכה

המפרנסת אותו תחילה, ואחר כך יקנה בית דירה, ואחר כך ישא אשה... אבל הטפשים מתחילים לישא אשה ואחר כך אם תמצא ידו יקנה בית ואחר כך בסוף ימיו יחזור לבקש אומנות או יתפרנס מן הצדקה..."

בדורות האחרונים, הלימודים לקראת רוב המקצועות אורכים זמן רב מאוד (תואר ראשון, שני וכו'),